

Informatie over aanduidingen

ALGEMENE REGELS	2
LANDBOUW	4
VOORBEELD EIGEN VERKLARING	5
VOORVERPAKTE PRODUCTEN (CONSUMENTEN VERPAKKING)	6
VOORBEELD ETIKET	8
ONVERPAKTE PRODUCTEN	9
VOORBEELD ETIKET	9
HANDEL NIET ONDER EIGEN NAAM	10
VOORBEELD FACTUUR	10
OPSLAAN/ BEREIDEN VOOR DERDEN	11
VOORBEELD LEVERBON.....	11
DIERVOEDERS	12
VOORBEELD ETIKET	13
VOORBEELD VOERBON	13
“BEREID MET” PRODUCTEN	14
VOORBEELD ETIKET “BEREID MET”	15
VOORBEELD ETIKET “BEREID MET JACHT OF VISSERIJ”	15

Disclaimer

In de Europese verordening zijn eisen voor aanduidingen opgenomen. Skal heeft deze eisen voor u gebundeld en geïnterpreteerd. Wij wijzen u erop dat de tekst in de verordening leidend is. U kunt daarom geen rechten ontleen aan de informatie die u in deze folder vindt.

Postbus 384 < 8000 AJ Zwolle
T 038-4268100 < F 038 – 426 8182 < E info@skal.nl < I www.skal.nl

Algemene regels

U mag producten, vee en diervoeders alleen biologisch noemen als ze voldoen aan de eisen van de verordening en gecertificeerd zijn door Skal. Als u uw producten als biologisch wilt verkopen, dan moet u voldoen aan een aantal eisen. Wat dit voor u betekent, vindt u in deze folder.

De folder is als volgt samengesteld. Eerst de algemene regels die voor ieder bedrijf gelden. Daarna zijn de specifieke voorwaarden inclusief een voorbeeld opgenomen voor:

- landbouwproducten
- voorverpakte producten
- onverpakte producten
- handel
- opslag
- diervoeder
- bereid met product

Wat zijn aanduidingen?

Aanduidingen zijn bijvoorbeeld:

- Eigen verklaring voor landbouwproducten
- Etiket voor voorverpakte producten
- Factuur voor handelsbedrijven
- CMR voor opslagbedrijf
- Schapkaartjes

Waar vind ik de regelgeving?

Deze folder is een samenvatting van de verschillende eisen rondom aanduidingen die in de verordening worden genoemd. De eisen vindt u in:

- Artikel 23 en 24 van verordening 834/2007
- Artikel 31, 57, 58, 60, 61 en 95 van verordening 889/2008
- Bijlage XI van verordening 889/2008
- Skal-Reglement aanduidingen

Vanaf wanneer gelden de regels?

- De regels voor aanduidingen gelden vanaf 1 januari 2009.
- De regels voor gebruik EU-logo en herkomstvermelding ingrediënten gelden vanaf 1 juli 2010.
- Producten die vóór 1 juli 2010 zijn geproduceerd en verpakt, mogen in de huidige verpakking worden verhandeld (totdat de voorraden op zijn).
- Producten die na 1 juli 2010 zijn geproduceerd en voldoen aan de voorschriften van verordening 834/2007 mogen worden verpakt en verhandeld in oude verpakkingen tot 1 juli 2012.

Hoe verpak ik de producten?

Als u een product vervoert naar een niet-gecertificeerd bedrijf of persoon, dan moet het product verpakt zijn. Containers, (kuubs)kisten of voertuigen(bulktransport) die goed zijn afgesloten, tellen ook als verpakking. Goed afgesloten betekent dat het onmogelijk is om de inhoud te vervangen, zonder dat dit zichtbaar is.

Als u producten rechtstreeks naar een ander gecertificeerd bedrijf vervoert, hoeft u de producten niet te verpakken. Wel dienen u en uw afnemer de vervoersbewijzen te bewaren.

Welke aanduidingen moet ik gebruiken?

Als u een product als biologisch wilt verhandelen, dan dient u de juiste aanduidingen te gebruiken. De aanduidingen bestaan uit:

1. de naam en de vestigingsplaats van de geregistreerde of, wanneer dat iemand anders is, de eigenaar van het product;
2. de naam van het product inclusief een verwijzing naar biologisch;
3. een identificatiemerk (voor de traceerbaarheid)
4. het codenummer van de controleorganisatie
 - deze begint met de identificatieafkorting van de lidstaat "NL"
 - bevat een term die in verband staat met de biologische productiemethode "BIO"
 - bevat een door de autoriteit vastgesteld referentienummer "01"Voor Skal is dit NL-BIO-01
5. de naam Skal en het Skalnummer van de geregistreerde (Skal 012345). In verband met de duidelijkheid heeft de volgende aanduiding onze voorkeur: Skal controle 012345

Waar moet ik de aanduidingen vermelden?

- U mag de aanduidingen op een etiket vermelden.
- Het is ook toegestaan deze te vermelden op een begeleidend document. Het document en het product moeten dan wel onbetwistbaar met elkaar in verband staan.
- U moet de aanduidingen op een opvallende plaats aanbrengen. Daarnaast moeten de aanduidingen goed zichtbaar, duidelijk leesbaar en onuitwisbaar zijn.

Is het EU-logo toegestaan in reclame?

Het is toegestaan om het EU-logo te gebruiken in reclamemateriaal (folder, website), facturen en briefpapier als er sprake is van een duidelijke relatie met het biologische product. Als u het reclamemateriaal, de factuur, etc ook gebruikt voor een gangbaar product, mag u het EU-logo niet gebruiken. In reclame mag het EU-logo afzonderlijk gebruiken, dus zonder vermelding codenummer en herkomstaanduiding grondstoffen.

Is er een ontheffing mogelijk?

Het is niet mogelijk om ontheffing aan te vragen voor de verplichte aanduidingen. Indien u een product "private label" produceert, vermeldt u de gegevens van de eigenaar/ verkoper op de verpakking. Uw gegevens vermeldt u in een begeleidend document (leverbon, cmr). Het is ook toegestaan om zowel uw gegevens als de gegevens van de verkoper op de verpakking te vermelden.

Landbouw

U kunt uw landbouwproducten individueel etiketteren. Gebruikelijker is het om de gegevens op een verklaring te vermelden. Deze verklaring dient u met het transport van product of het dier mee te sturen. U mag de verklaring zelf opstellen, u kunt echter ook gebruik maken van onze "eigen verklaring".

Wat moet in de verklaring staan?

In de verklaring moet u de verplichte aanduidingen vermelden:

1. uw bedrijfsnaam en vestigingsplaats
2. de naam en aard (biologisch of in-omschakeling) van het product
3. een merkteken voor de traceerbaarheid
4. het codenummer van Skal. Dit is NL-BIO-01
5. Skal en uw Skalnummer. Skal 012345 of Skal controle 012345

Mag ik een logo gebruiken?

Het is toegestaan om het EKO-keurmerk of het EU-logo te gebruiken. Indien u deze wilt gebruiken, vindt u onder "voorverpakte producten", meer informatie over het gebruik van deze logo's.

Hoe moet ik mijn in-omschakelingsproduct aanduiden?

U mag plantaardige producten in omschakeling verkopen, onder een aantal voorwaarden:

- het is een enkelvoudig product (bijvoorbeeld: kool, peen)
- het product is geoogst minimaal 12 maanden na de omschakelingsdatum
- u mag alleen de volgende zin gebruiken: „in de periode van omschakeling naar de biologische landbouw verkregen product“
- het woord biologisch (in bovenstaande zin) mag u niet in een andere kleur, lettergrootte of lettertype dan de rest van de aanduiding gebruiken
- u mag u geen EKO-keurmerk of EU-logo gebruiken.

Voorbeeld Eigen verklaring

Eigen verklaring

Document voor biologische en in-omschakelingsproducten
(artikel 31 van verordening 889/2008)
Alleen voor gebruik in Nederland

Leverancier (=Skal geregistreerde) (1)	
Naam	
Adres	
Skal + Skalnummer (5)	
Codenummer Skal (4)	NL-BIO-01

Verzender (indien verschillend van leverancier)	
Naam	
Adres	
Skalnummer	

Afnemer	
Naam	
Adres	
Skalnummer (eventueel)	

Ontvanger (indien verschillend van afnemer)	
Naam	
Adres	
Skalnummer (eventueel)	

Product	
Categorie (slechts één categorie kan aangekruist zijn) (2)	
☐ biologisch product	
☐ product geproduceerd tijdens omschakeling naar biologische landbouw	
Naam (2)	
Merkttekens (nummers die de partij identificeren) (3)	
Aantal/ hoeveelheid	
Gewicht/ volume	
Nummer vrachtbrief of CMR	

Verklaring		
Hierbij verklaart de leverancier dat hij verantwoordelijk is voor de vermelde partij en dat deze partij voldoet aan voorwaarden zoals vastgelegd in Verordening 834/2007 en Verordening 889/2008 of in de Skal-Normen.		
Plaats	Datum	Handtekening leverancier

De nummers verwijzen naar de nummering op de vorige bladzijde

Voorverpakte producten (consumenten verpakking)

Producten die in de EU zijn geproduceerd en voorverpakt worden verkocht, moeten naast de wettelijke Nederlandse eisen aan een aantal eisen voldoen.

Wat moet op een verpakking staan?

Op een verpakking of etiket moet u de volgende aanduidingen gebruiken:

1. uw bedrijfsnaam en vestigingsplaats
2. productnaam
3. een merkteken voor de traceerbaarheid
4. het codenummer van Skal. Dit is NL-BIO-01
5. Skal en uw Skalnummer. Skal 012345 of Skal controle 012345
6. het EU-logo
7. bij het logo moet u het codenummer van Skal vermelden
8. direct onder het codenummer vermeldt u de herkomst van de agrarische grondstoffen. Er zijn een aantal mogelijkheden:
 - „naam van het land van herkomst”, als alle grondstoffen in dat land zijn geteeld.
 - „EU Landbouw”, wanneer de grondstoffen in de Europese Unie zijn geteeld;
 - „niet-EU Landbouw”, wanneer de grondstoffen in derde landen zijn geteeld;
 - „EU/niet-EU Landbouw”, wanneer een deel van de grondstoffen in de Europese Unie en een ander deel in een derde land is geteeld.
9. Ingrediënten die in totaal minder dan 2% van de receptuur uitmaken hoeft u niet mee te rekenen in de herkomstaanduiding (bijvoorbeeld de specerijen in een koekje)
in de ingrediëntendeclaratie moet u vermelden welke ingrediënten biologisch zijn. U kunt dit per ingrediënt aangeven of met een asterisk (*), waarbij u verwijst naar de biologische status (bijvoorbeeld *= van biologische oorsprong).

Als u het product kant-en-klaar importeert (van buiten de EU) is het niet verplicht om het EU-logo te gebruiken. Dit mag wel, natuurlijk gebruikt u dan de herkomstaanduiding: niet-EU Landbouw.

Wat moet er op een factuur/ leverbon staan?

Op de factuur en leverbon bent u alleen verplicht om de producten biologisch te noemen. De overige aanduidingen (NL-BIO-01, Skal etc) zijn niet verplicht, deze staan immers al op het product.

Hoe ziet het EU-logo eruit?

Het logo ziet er zo uit:

Aan welke opmaak moet het logo voldoen?

- De kleur van het logo is Green Pantone (n° [376] and Green [50% Cyan + 100 % Yellow])
- Het logo moet minimaal 9 mm hoog en 13.5 mm breed zijn. Er is een uitzondering voor zeer kleine verpakkingen, de hoogte moet dan minimaal 6 mm zijn.
- De verhouding van het logo is 1 : 1.5 (hoogte : breedte)
- Als u het logo gebruikt op een gekleurde verpakking, waarbij het verschil in kleur klein is. Dan mag u een lijn om het logo trekken.
- Boven en onder het logo mag een term gebruiken die verwijst naar biologisch.

Zijn er andere kleuren mogelijk?

U mag afwijken van het groene logo, onder bepaalde voorwaarden:

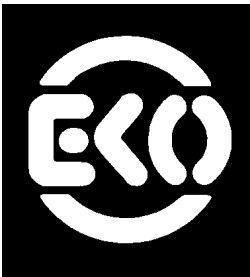
- U mag een zwart-wit logo (zwarte achtergrond, witte sterren) gebruiken, als u geen kleuren kunt drukken.
- U mag een wit logo gebruiken, als de verpakking donker is. De sterretjes moet dan de kleur van de verpakking krijgen.
- Als u naast het EU-logo een logo in een andere kleur groen gebruikt. Dan mag u het EU-logo ook in deze andere kleur groen weergeven.
- Als de verpakking maar één kleur heeft, dan mag u het logo in dezelfde kleur gebruiken als de verpakking.

Mag ik andere logo's gebruiken?

Het is toegestaan om het EKO-keurmerk te gebruiken. Ook eventuele andere logo's zijn toegestaan, (als u voor deze programma's bent gecertificeerd).

Hoe ziet het EKO-keurmerk eruit?

Het keurmerk ziet er zo uit:

Aan welke opmaak moet het keurmerk voldoen?

- De kleur van het keurmerk is zwart en wit
- Alleen de afgebeelde uitvoering is toegestaan – zwart vlak met witte bogen en letters
- Het keurmerk moet minimaal 5 mm breed zijn
- De verhouding is 10 : 11 (breedte : hoogte)

Voorbeeld Etiket

Speculaas (2)

Ten minste houdbaar tot: 01-12-2011 (3)

(6)

NL-BIO-01 (4/ 7)

EU Landbouw (8)

Ingrediënten: tarwebloem*, suiker*,
zonnebloemolie*, water, tarwestroop*
fructose, kaneel*, emulgator: lecithine,
rijsmiddel: E500, natuurlijk kaneelaroma,
zeezout

* = van biologische oorsprong (9)

Bakkerij Hendriks (1)

Apeldoorn (1)

Skal 012345 (5)

De nummers verwijzen naar de nummering op de vorige bladzijde

Onverpakte producten

Producten die pas op de plaats van verkoop worden verpakt (bijvoorbeeld vlees, brood) moeten voldoen aan de volgende eisen.

Wat moet op een verpakking staan?

Op de verpakking, sticker of etiket moet u de volgende aanduidingen gebruiken:

1. uw bedrijfsnaam en vestigingsplaats
2. bij de productnaam een vermelding dat het een biologisch product is
3. het codenummer van Skal. Dit is NL-BIO-01
4. Skal en uw Skalnummer. Skal 012345 of Skal controle 012345

Mogen de gegevens ook op een kassabon?

Het is toegestaan om de gegevens (de vier hierboven genoemde punten) op een kassabon te zetten. Ook is het toegestaan om een deel op de verpakking te zetten en het overige deel op de kassabon.

Mag ik een logo gebruiken?

Het is toegestaan om het EKO-keurmerk of het EU-logo te gebruiken. Indien u deze wilt gebruiken, vindt u onder "voorverpakte producten", meer informatie over het gebruik van deze logo's.

Voorbeeld kassabon

Bakkerij Hendriks (1) Apeldoorn (1) Skal 012345 (4)	
Biologische Speculaas (2)	€
Biologisch bruin brood met sesam (2) NL-BIO-01 (3)	€.....

De nummers verwijzen naar de nummering hierboven.

Handel niet onder eigen naam

Iedere geregistreerde moet zich bekend maken. Als handelaar moet u dit doen op de factuur. Immers het product dat u verhandelt is al geëtiketteerd/ aangeduid.

Wat vermeld ik op de factuur?

Op de factuur vermeldt u:

1. uw bedrijfsnaam en vestigingsplaats
2. bij de productnaam een vermelding dat het een biologisch product is
3. een merkteken voor de traceerbaarheid
4. het codenummer van Skal. Dit is NL-BIO-01
5. Skal en uw Skalnummer. Skal 012345 of Skal controle 012345

Mag ik een logo gebruiken?

Het gebruik van het EU-logo en EKO-keurmerk op begeleidende documenten is toegestaan, als alle producten op de factuur biologisch zijn.

Voorbeeld factuur

Hendriks AGF Handel (1)				
Factuurnummer: xxxx			Verzendadres:	
Factuurdatum: xxxx			Naam	
Debiteurnummer: xxxx			adres	
			vestigingsplaats	
<u>Artikelcode</u>	<u>Omschrijving</u>	<u>Aantal</u>	<u>Eenheid</u>	<u>Prijs</u>
AB1234 (3)	Bio wortelen (2)	100	kg	xx
XY9876 (3)	Bio doperwten (2)	150	kg	xx
	NL-BIO-01 (4)			
Groenteweg 1, 1000 AA Apeldoorn (1), tel 012-3456789, Skal 012345 (5)				

De nummers verwijzen naar de nummering hierboven.

Opslaan/ bereiden voor derden

Iedere geregistreerde moet zich bekend maken. Als opslagbedrijf of als u produceert voor derden moet u dit doen op de leverbon/ CMR. Immers het product dat u opslaat of bereidt is al geëtiketteerd/ aangeduid.

Wat vermeld ik op de leverbon?

Op de leverbon vermeldt u:

1. uw bedrijfsnaam en vestigingsplaats
2. bij de productnaam een vermelding dat het een biologisch product is
3. een merkteken voor de traceerbaarheid
4. het codenummer van Skal. Dit is NL-BIO-01
5. Skal en uw Skalnummer. Skal 012345 of Skal controle 012345

Mag ik een logo gebruiken?

Het gebruik van het EU-logo en EKO-keurmerk op begeleidende documenten is toegestaan, als alle producten op de leverbon biologisch zijn.

Voorbeeld leverbon

Hendriks Opslag (1)			
Afzender		Ontvanger	
Hendriks Opslag		xxxx	
Groenteweg 1		xxxx	
1000 AA Apeldoorn (1)		xxxx	
<u>Artikelcode</u>	<u>Omschrijving</u>	<u>Aantal</u>	<u>Eenheid</u>
AB1234 (3)	Bio wortelen (2)	100	kg
XY9876 (3)	Bio doperwten (2)	150	kg
	NL-BIO-01 (4)		
Skal 012345 (5)			

De nummers verwijzen naar de nummering hierboven.

Diervoeders

Diervoeders kunnen in twee categorieën worden gecertificeerd.

- Biologische diervoeders, als minimaal 95% van de droge stof biologisch is
- Diervoeders, mag in de biologische productie worden gebruikt, overeenkomstig de Verordening (EG) nr. 834/2007 en (EG) nr. 889/2008

Wat moet op een verpakking staan?

Op een verpakking of etiket (zakgoed) moet u de volgende aanduidingen gebruiken:

1. uw bedrijfsnaam en vestigingsplaats
2. de productnaam
3. een merkteken voor de traceerbaarheid
4. het codenummer van Skal. Dit is NL-BIO-01
5. Skal en uw Skalnummer. Skal 012345 of Skal controle 012345
6. u moet een opsomming geven van de biologische en de in-omschakeling voedermiddelen
7. u moet de volgende percentages (in droge stof) opgeven:
 - het percentage biologische voedermiddelen,
 - het percentage in-omschakelings voedermiddelen;
 - het percentage niet-biologische voedermiddelen;
 - het totale percentage diervoeders van agrarische oorsprong;

Mogen de gegevens ook op een voerbon?

U mag de aanduidingen ook op een voerbon (leverbon) vermelden, bijvoorbeeld bij bulktransport.

Wat moet er op een factuur staan?

Op de factuur bent u alleen verplicht om de producten biologisch te noemen. De overige aanduidingen (NL-BIO-01, Skal etc) zijn niet verplicht, deze staan immers al op het product of op de voerbon.

Zijn er nog meer voorwaarden?

- De term biologisch mag niet worden weergegeven in een andere kleur, lettergrootte of lettertype dan de rest van de tekst op de verpakking
- De aanduiding van de herkomst grondstoffen mag niet worden aangebracht in een opvallender kleur, lettergrootte of lettertype dan de verkoopbenaming van het product

Mag ik het EU-logo gebruiken?

In de verordening is niet aangegeven of het EU-logo gebruikt mag worden. Ons standpunt is dan ook dat het EU-logo voorlopig niet is toegestaan. Skal heeft hierover vragen gesteld bij de Europese Commissie en zal u zo spoedig mogelijk informeren.

Mag ik het EKO-keurmerk gebruiken?

Het is toegestaan om het EKO-keurmerk te gebruiken.

Hoe ziet het EKO-keurmerk eruit?

Het keurmerk ziet er zo uit:

Aan welke opmaak moet het keurmerk voldoen?

- De kleur van het keurmerk is zwart en wit
- Alleen de afgebeelde uitvoering is toegestaan – zwart vlak met witte bogen en letters
- Het keurmerk moet minimaal 5 mm breed zijn
- De verhouding is 10 : 11 (breedte : hoogte)

Voorbeeld etiket

Rundveebrok (2)

NL-BIO-01 (4)

Op droge stof: biologisch aandeel 94% - agrarisch aandeel 98% (7)

Ingrediënten:

Triticale*, palmpitten*, luzerne*, maïsgluten*, lupine*, grasbrok*, melasse*, soja*, zout

* = van biologische oorsprong (6)

Te gebruiken voor: 01-12-2011 (3)

Hendriks diervoeder (1)

Groenteweg 1

1000 AA Apeldoorn (1)

Skal 012345 (5)

Voorbeeld voerbon

Hendriks diervoeder (1)

Afzender

Hendriks diervoeder

Groenteweg 1

1000 AA Apeldoorn (1)

NL-BIO-01 (4)

Ontvanger

xxxx

xxxx

xxxx

Volledig pluimveevoeder (2), Mag in de biologische productie worden gebruikt overeenkomstig de verordeningen (EG) nr. 834/2007 en (EG) nr. 889/2008

Op droge stof: biologisch aandeel 70% - in-omschakelings aandeel 25% - agrarisch aandeel 95% (7)

Ingrediënten:

Tarwe*, maïs*, sojabonen, erwten*, maïsgluten, zonnepitschilfers. melasse*, zout.

* = van biologische oorsprong (6)

Te gebruiken voor: 01-12-2011 (3)

Skal 012345 (5)

De nummers verwijzen naar de nummering op de vorige bladzijde

“bereid met” producten

Als uw product gecertificeerd is in de categorie “bereid met”, moet het etiket naast de wettelijke Nederlandse eisen aan een aantal eisen voldoen.

Wat moet op een verpakking staan?

Op een verpakking of etiket moet u de volgende aanduidingen gebruiken:

1. uw bedrijfsnaam en vestigingsplaats
2. een merkteken voor de traceerbaarheid
3. het codenummer van Skal. Dit is NL-BIO-01
4. Skal en uw Skalnummer. Skal 012345 of Skal controle 012345
5. In de ingrediëntendeclaratie moet u vermelden welke ingrediënten biologisch zijn. U kunt dit per ingrediënt aangeven of met een asterisk (*), waarbij u verwijst naar de biologische status (bijvoorbeeld *= van biologische oorsprong).
6. U moet bij de ingrediëntendeclaratie het percentage biologische ingrediënten vermelden. Dit wordt berekend ten opzichte van de totale hoeveelheid agrarische ingrediënten. (bijvoorbeeld: 60% van de agrarische ingrediënten is biologisch)
7. Het woord biologisch en het percentage worden aangebracht in dezelfde kleur, lettergrootte en lettertype als de andere aanduidingen in de ingrediëntendeclaratie.
8. U mag alleen verwijzen naar biologisch in de ingrediëntendeclaratie en niet op de voorkant van de verpakking.
9. Producten die vallen onder de categorie biologisch (95-100%) mogen niet geëtiketteerd worden als bereid met producten.

Zijn er uitzonderingen?

In de categorie bereid met is één uitzondering.

10. Als het hoofdingrediënt een product van jacht of visserij is, mag u een verwijzen naar biologisch in hetzelfde gezichtsveld als de verkoopbenaming

Wat mag er op een factuur/ leverbon staan?

Op de factuur en leverbon mag u geen enkele verwijzing naar biologisch gebruiken.

Mag ik gebruik maken van een logo?

U mag geen gebruik maken van het EU-logo of het EKO-keurmerk.

Voorbeeld etiket "bereid met"

Speculaas (8)
Bakkerij Hendriks (1) Apeldoorn (1)
Ingrediënten: biologische tarwebloem (5), suiker, biologische zonnebloemolie (5), water, tarwestroop fructose, kaneel*, emulgator: lecithine, rijsmiddel: E500, natuurlijk kaneelaroma, zeezout
60% van de agrarische ingrediënten is biologisch (6/ 7)
NL-BIO-01 (3) Skal 012345 (4)
Tenminste houdbaar tot: 01-12-2011 (2)

Voorbeeld etiket "bereid met jacht of visserij"

Biologische hutspot met wild zwijn(10)
Hendriks AGF (1) Apeldoorn (1)
Ingrediënten: wild zwijn, aardappelen*, wortelen*, uien*, zeezout * =van biologische oorsprong (5) 50% van de agrarische ingrediënten is biologisch (6/ 7)
NL-BIO-01 (3) Skal 012345 (4)
Tenminste houdbaar tot: 01-12-2011 (2)

De nummers verwijzen naar de nummering hierboven.